Dnro 001/81/2022

Miia Kannisto

14.2.2022

Eduskunta
Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
TyV@eduskunta.fi

Asiantuntijakuuleminen keskiviikkona 16.2.2022 klo 11.30

U 6/2022 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi työolojen parantamisesta alustatyössä (alustatyödirektiivi)

Akava ry kiittää mahdollisuudesta lausua valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle.

Komissio antoi 9.12.2021 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi työolojen parantamisesta alustatyössä. Direktiiviehdotuksen yleisenä tavoitteena on parantaa alustojen kautta työskentelevien henkilöiden työoloja ja sosiaalisia oikeuksia, myös EU:ssa toimivien työtä välittävien digitaalisten alustojen kestävän kasvun edellytyksiä tukevalla tavalla.

Akava katsoo, että kasvava alustatalous edellyttää yhteisiä EU-tason toimia ja sääntelyä. Kyse ei ole vain alustatyötä tekevistä vaan laajemmin itsensätyöllistäjistä. Tavoitteena on ihmisten yhdenvertainen kohtelu työmarkkinoilla ja niille pääsyn helpottaminen, reilut työehdot sekä riittävä työntekijöiden sosiaalinen suojelu. Myös yritysten yhdenvertaiset toiminta- ja kilpailumahdollisuudet markkinoilla pitää varmistaa.

Komission ehdotuksen taustalla on alustatyön osittain rajat ylittävä luonne. Alustatyön tilaaja voi olla yhdessä maassa, suorittaja toisessa ja varsinainen asiakas kolmannessa. Työehtojen merkittävät erot luovat myös kilpailun vääristymää yhteisillä sisä- ja työmarkkinoilla. Tällä hetkellä alustatyön asema on laajasti epäselvä sisämarkkinoilla. Meneillään on ainakin toistasataa erilaista oikeusistuinriitaa tästä aiheesta eri jäsenmaissa.

Alustatalouden mahdollisuudet löytää ja tehdä työtä kiinnostavat korkeakoulutettuja. Eniten kiinnostusta alustatyöhön on tohtorin tutkinnon suorittaneilla, yrittäjillä ja itsensätyöllistäjillä. Digitaalinen alusta tuo joustavuutta sekä kaivattua vapautta ja autonomiaa, mutta myös epävarmuutta tuloista.

Rautatieläisenkatu 6
00520 Helsinki
www.akava.fi

Akava ei lähtökohtaisesti kannata alustatyödirektiivissä esitettyä työsuhdeolettamaa, koska Akava ei näe sitä lainsäädännöllisesti eikä käytännössä tarkoituksenmukaisena ja toimivana tapana parantaa ja selkeyttää alustatyötä tekevien ja itsensä työllistävien asemaa. Työsuhdeolettama rajattuna vain alustatyöhön olisi myös ongelmallinen toimimaan rinnakkain työsopimuslain pakottavan työsuhteen tunnusmerkistön kanssa.

Akava pitää tärkeänä, että työsopimuslain tunnusmerkistöä täsmennetään niin, että alisteisessa ja riippuvaisessa asemassa olevat olisivat työsuhteessa. Näin pystyttäisiin parantamaan vastentahtoisesti itsensätyöllistäjien ja alustatyötä tekevien asemaa nykysääntelyn pohjalta.

Akavalla ei ole huomauttamista alustatyödirektiiviä koskevaan valtioneuvoston U-kirjelmään.

Akava ry:n puolesta

Miia Kannisto
johtava asiantuntija